

М'ясна продуктивність нащадків від поліпшувачів за надоями і жирністю молока

Анотація. Вивчено взаємозв'язок прижиттєвих показників з результатами забою нащадків бугаїв-поліпшувачів за надоем і жирністю в молоці.

Ключові слова: бугаї-поліпшувачі, нащадки, м'ясна продуктивність, кореляція, регресія.

В. КОЗИРЬ, докт.с.- г. наук
Інститут сільського господарства
степоної зони НААН

Збільшення виробництва яловичини — вирішальний показник м'ясного балансу в Україні. Це залежить від багатьох складових. Одна з них — використання наукових досягнень у генетиці і селекції великої рогатої худоби. У цьому напрямі багатьма вченими проведено чимало досліджень [1, 2, 3]. Але вивчення взаємозв'язку прижиттєвих показників з результатами забою тварин продовжує бути актуальним.

Метою досліджень було визначення коефіцієнтів кореляції і регресії основних показників м'ясної продуктивності та порівняльна оцінка розвитку синів і дочок покращувачів за надоем і відсотком жиру в молоці та нейтральних бугаїв молочної породи.

В агроформуваннях «Червоний Шахтар» і «Любомирівка» Дніпропетровської області вивче-

но до 18-місячного віку ріст і розвиток 2 тис. синів і дочок 34 бугаїв-плідників (жива маса і середньодобові прирости). Молодняк вирощувався на господарських раціонах, до 1 року – безприв'язно, а потім – на прив'язі.

Результати досліджень. Як зараз, так і в подальшому зростання виробництва яловичини в Україні буде здійснюватись за рахунок інтенсивного вирощування тварин районованих порід різних генотипів, ефективного використання гетерозису молодняку, одержаного від промислового схрещування корів і телиць молочних порід з бугаями спеціалізованих м'ясних порід і прискорення створення галузі м'ясного скотарства.

Відомо, що молочна продуктивність корів, крім інших факторів, залежить від їх живої маси [3]. У степовій зоні відгодівельний контингент худоби, в основному, формується за рахунок молодняку, одержаного у дійному стаді від бугаїв-плідників покращувачів надою, жиру в молоці, або надою і жиру. З метою вивчення впливу використання покращувачів по молоку і жиру на м'ясну продуктивність нащадків проведено їх порівняльне дослідження (табл. 1).

**Жива маса і прирости нащадків бугаїв червоної степової породи у
18-місячному віці, $\bar{O} \pm S_x$**

Показник	Червоний Шахтар					Любомирівка			
	покращувачі			нейт-ральні, n=5,	в серед-ньому, n=18	покращувачі		нейт-ральні, n=9	в серед-ньому, n=16
	по надою, n=9	по надою і проценту жиру, n=3	по проценту жиру, n=1			по надою, n=4	по надою і проценту жиру, n=3		
Жива маса, кг:									
синів	451±3	462±5	442±6	455±5	453±2	392±9	410±5	389±8	399±4
дочок	380±2	370±4	368±6	363±4	368±2	360±5	355±3	351±4	355±2
Середньо- добовий приріст, г:									
синів	768	783	759	770	766	695	697	660	676
дочок	618	620	590	607	616	605	596	589	596

Сини і дочки, одержані від покращувачів різних категорій, на господарських раціонах розвивались з неоднаковою інтенсивністю і лише у 15-місячному віці мали перевагу над нащадками нейтральних бугаїв. Існує позитивний зв'язок живої маси і продуктивності, який проявився до визначеної живої маси. У даних агроформуваннях досягнуто оптимальної межі, вище якої збільшення живої маси і її зв'язок з молочною продуктивністю втрачає відчутну вірогідну значимість. В середньому бугаї-покращувачі за молочною продуктивністю генетично не знижують живу масу нащадків. Окремі бугаї мали препотентність давати нащадків з більш високою енергією росту. Це потребує індивідуальної оцінки бугаїв за спроможністю інтенсивно нарощувати живу масу.

У зв'язку з цим вважаємо за доцільне оцінювати бугаїв молочних порід не лише за молочною, а й за м'ясною продуктивністю. Аналогічно за категоріями, які присвоюють бугаям-покращувачам за надоєм (A_1, A_2, A_3) та жирністю молока (B_1, B_2, B_3) покращувачам м'ясної продуктивності слід залежно від перевищення середньодобових приростів їх синів над ровесниками присвоювати наступні категорії: B_1 – 10% і вище, B_2 – 5,1 – 9,9%, B_3 – 1,0-5,0%, B_n – нейтральні – до 1,0%, B_p – погіршувачі. При цьому бугаї-покращувачі за надоєм, жирністю молока та м'ясною продуктивністю можуть мати категорію A_1, B_1, V_1 (найкращий варіант). Їх використання дасть змогу

удосконалювати окремі стада молочної худоби за м'ясною продуктивністю, не знижуючи надоїв. Нашими дослідженнями доведено, що аналогічну оцінку та присвоєння таких категорій необхідно проводити і за покращувачами породами.

З метою визначення можливості підвищення генетичного потенціалу м'ясної продуктивності молочних порід, нами розраховано коефіцієнти кореляції і регресії деяких показників м'ясної продуктивності бугайців молочних порід та їх помісей [2], а також для порівняння зроблено аналогічну роботу по м'ясній породі і її помісі з молочною (табл. 2).

Всі досліджувані порівняння живої маси піддослідних бугайців і їх забійних показників високо корелюють між собою. Встановлена міжпородна різниця ($P < 0,001$) коефіцієнтів кореляції і регресії передзабійних і забійних показників, які у помісей були більш високими. Це підтверджує думку вчених [1], які розглядають гетерозис у помісей, як сумісну дію генетичних, фізіологічних, біохімічних і цитологічних факторів. Переваги промислового схрещування базуються також на господарських та економічних передумовах.

Висновки

1. Бугаї-поліпшувачі надою і жиру в молоці не знижують м'ясної продуктивності нащадків.
2. Враховуючи, що нащадки окремих бугаїв-поліпшувачів надою і жиру в молоці проявляють

Коефіцієнти кореляції (r) і регресії (R) показників м'ясної продуктивності бугайців

Показник	Коефіцієнт	Порода і породність				
		червона степова	українська чорно-ряба молочна	червона степова х чорно-ряба	герфордська	червона степова х герфордська
Жива маса – забійний вихід	r	0,910	0,799	0,860	0,896	0,966
	R	0,019	0,023	0,025	0,024	0,030
Жива маса – маса туші	r	0,998	0,995	0,996	0,997	0,995
	R	0,585	0,623	0,636	0,657	0,972
Жива маса – маса кісток в туші	r	0,976	0,940	0,898	0,966	0,946
	R	0,083	0,075	0,091	0,084	0,099
Жива маса – маса м'якоті в туші	r	0,997	0,996	0,998	0,996	0,996
	R	0,502	0,548	0,534	0,573	0,573
Маса туші – маса кісток в туші	r	0,978	0,955	0,926	0,966	0,966
	R	0,141	0,122	0,150	0,127	0,152
Маса туші – маса м'якоті в туші	r	0,999	0,999	0,997	0,999	0,999
	R	0,859	0,878	0,850	0,973	0,848

високий рівень кореляції і регресії за показниками м'ясної продуктивності, доцільно використовувати їх у селекційній роботі для підвищення генетичного потенціалу м'ясної продуктивності популяцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карпуть Н.М., Коробко А.И., Митяй В.И. Промышленное скрещивание в скотоводстве. – К.: Урожай, 1970. – 60 с.
2. Антиох Г.Г. Способ оценки производителей по качеству потомства // Бюллетень изобретений и открытий. – 1982. - № 24. – С. 21.
3. Басовский Н.З., Буркат В.П., Власов В.И., Коваленко В.П. Крупномасштабная селекция в животноводстве. – К.: Ассоциация Украина, 1994. – 374 с.

